

Názov by znel veľmi komicky...

2.3.2002 | [Peter Wilfling](#) |

Občan a demokracia

...alebo Čo by pre občanov znamenala škandalózna novela zákona o slobodnom prístupe k informáciám z dielne Ministerstva školstva. Zmeny, ktoré v zákone navrhuje Ministerstvo školstva smerujú predovšetkým k výraznému zúženiu okruh inštitúcií (tzv. povinných osôb), ktoré boli doteraz povinné sprístupňovať informácie občanom.

Na rozdiel od súčasného stavu by informácie vôbec nesprístupňovali Národná rada SR, prezident SR, súdy, Ústavný súd, orgány prokuratúry ani verejný ochranca práv (ombudsman).

Informácie by takisto nesprístupňovali ani spoločnosti s ručením obmedzeným, akciové spoločnosti a ani iné obchodné spoločnosti, ktoré boli založené štátom, obcami a ich organizáciami a pri svojej činnosti hospodária s verejnými financiami alebo nakladajú s majetkom štátu a obcí.

Podľa Ministerstva školstva by sa mali sprístupňovať výlučne len informácie o hospodárení s verejnými prostriedkami, majetkom štátu, obce a VÚC. Povinné osoby by teda občanom odmietli sprístupnenie každej informácie, okrem tej, ktorá by sa týkala hospodárenia. Dá sa povedať, že ak by tento návrh bol prijatý, bolo by znemožnené sprístupnenie až troch štvrtín informácií, ktoré sú podľa súčasne platného znenia infozákona bežne dostupné. Toto navrhované ustanovenie je úplne absurdné a znamenalo by protiústavné a veľmi radikálne obmedzenie práva občanov na prístup k informáciám.

Takisto sa navrhuje, aby sa nesprístupňovali ani informácie z konaní pred orgánmi štátnej správy a samosprávy (napr. stavebné povolenia, územnoplánovacie podklady, spisy z konaní pred orgánmi štátnej správy a pod.)

Podľa návrhu by nemalo byť možné ani podanie žiadosti o sprístupnenie informácie telefonicky. Táto zmena by značne sťažila a zbyrokratizovala celý proces sprístupňovania informácií občanom.

Ministerstvo školstva v návrhu presadzuje i to, aby povinná osoba na požiadanie žiadateľa nepotvrdzovala písomne podanie žiadosti a ani aby ho neinformovala o tom, že požadované informácie nemá a že žiadosť postúpila povinnej osobe, ktorá ich má. Tieto zmeny by znamenali, že občan požadujúci informáciu nebude mať vôbec prehľad o tom, kto jeho žiadosť vybavuje, kedy jeho žiadosť bola doručená, dokiaľ sa o žiadosti musí rozhodnúť a kedy vlastne môže podať odvolanie proti rozhodnutiu o nesprístupnení informácií.

Občan podľa návrhu takisto nebude mať právo určiť, v akej forme chce informáciu od povinnej osoby dostať. Bude teda závisieť od ľubovôle úradu, akým spôsobom (v akej forme) informáciu sprístupní. Môže sa napríklad stať, že občan nevlastiaci počítač bude požadovať kópie dokumentov, ale povinná osoba mu pošle informácie na diskete, ktoré pre neho nebudú mať vôbec význam. V súvislosti s týmto navrhovaným ustanovením úplne strácajú zmysel sadzobníky úhrad materiálnych nákladov, podľa ktorých sa v súčasnosti môže občan rozhodnúť, aký spôsob sprístupnenia informácií bude pre neho najvhodnejší resp. najlacnejší.

Lehota na vybavenie žiadosti o sprístupnenie informácie sa má podľa návrhu predĺžiť na pätnásť dní. Nie je jasné, prečo Ministerstvo navrhuje lehotu predĺžiť, keď súčasne platná lehota desať dní vôbec nespôsobovala problémy.

Ďalšie navrhované zmeny majú technický charakter, ale celkové ich spracovanie potvrdzuje, že návrh je diletantský, chaotický a bol spracovaný iba s veľmi povrchnými znalosťami problematiky prístupu k informáciám a bez praktických skúseností s fungovaním infozákona.

Ak by boli naozaj prijaté zmeny navrhované Ministerstvom školstva, zákon o slobodnom prístupe k informáciám by prestal byť hodný svojho názvu – v tom prípade by totiž z neho zostal len podivuhodný nástroj na získavanie informácií o hospodárení obmedzeného okruhu inštitúcií. Názov „zákon o slobodnom prístupe k informáciám“ by potom znel naozaj veľmi komicky.